

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

Dato: 7. januar 2021

Energiklagenævnet
Toldboden 2
8800 Viborg

fremsendt via e-mail: nh@naevneneshus.dk

Vedr. Klage over Energistyrelsens etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havmøllepark.

Sammenslutningen af Sommerhusgrundejerforeninger på Holmslands Klit (efterfølgende SU) klager hermed over beslutningen om at etablere Havmøllepark Vesterhav Syd, som anført i den seneste "Etableringstilladelse af 14. december 2020.

Den nu foreliggende etableringstilladelse er givet til Vattenfall på grundlag af den fornyede miljøkonsekvensrapport af 1. maj 2020 samt den offentlige høring over denne rapport. Lovgrundlaget fremgår af nugældende VE lov (lovbekendtgørelse nr. 125 af 7/2/2020) § 25.

SU mener, at sagen om Vesterhav Syd –udover den seneste etableringstilladelse og seneste miljøkonsekvensrapport fra 2020 tager sit udgangspunkt i følgende, hvilket vi også lægger til grund for vores klage:

- Politisk beslutning af et energipolitisk flertal i Folketinget fra november 2012
- Den oprindelige VVM-procedure gennemført i 2015
- Energistyrelsens oprindelige etableringstilladelse af 22. december 2016 med tilhørende koncessionsaftale med Vattenfall. Etableringstilladelsen blev på grundlag af klage fra bl.a. SU hjemvist til fornyet behandling af Energiklagenævnet for så vidt angår virkningerne på miljøet.

Klagen er begrundet i følgende forhold:

1) Mangelfuld proces og manglende vurdering af alternativer

Den proces, som ligger til grund for den nu foreliggende etableringstilladelse, og som har kørt siden 2012, relaterer sig til et politisk forlig på Christiansborg i november 2012 bag lukkede døre. I dette forlig er afgrænsningen af Vesterhav Syd – det nu foreliggende koncessionsområde – blevet endeligt og definitivt fastlagt og besluttet, inden at offentligheden har været inddraget, ligesom der ej heller har været foretaget undersøgelser/vurderinger af andre alternativer til den ødelæggende kystnære placering.

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

Der er ikke i screeningsrapporten fra 2012¹ redegjort for konsekvenserne af den kystnære placering, konsekvenser som er beskrevet i rapport fra 2007 udarbejdet på foranledning af Energistyrelsen "Fremtidens havmølleplaceringer 2025"²

Energistyrelsen har under hele processen siden 2012 afvist at gå ind i en offentlig debat om afgrænsningen af Vesterhav Syd og undersøgelse af alternativer i forbindelse med VVM-undersøgelserne.

Den offentlige VVM-procedure for Vesterhav Syd påbegyndes i januar 2014 med udsendelse af oplægget: "Indkaldelse af ideer og forslag, VVM for Vesterhav Syd Havmøllepark".

Af oplægget fremgår, at områdeafgrænsningen for Vesterhav Syd ikke er til diskussion, da placeringen er besluttet af et energipolitisk flertal i Folketinget. Der henvises til den ovenfor omtalte såkaldte "screeningsrapport" over mulige kystnære havmølleområder rundt om i landet, som har været grundlaget for, at Havmøllepark Vesterhav Syd er blevet udpeget som et muligt område for kystnære havmøller. Screeningsrapporten har ikke været i offentlig høring og var ganske ukendt for den brede offentlighed, men alene i en myndighedshøring uden at involvere offentligheden. Screeningsrapporten omhandler i alt væsentligt alene en screening af berørte myndigheders arealinteresser på havet. De miljømæssige konsekvenser af de kystnære havmøller er ikke beskrevet, men man henholder sig alene til nogle ikke nærmere angivne minimumsafstande.

Vi respekterer, at et flertal i Folketinget – tilsyneladende – siden 2012 har fastholdt afgrænsningen af Vesterhav Syd. Dette betyder ikke, at Energistyrelsen som planmyndighed kan se stort på de procedurer, der er fastlagt i lovgivningen, hvor det er et bærende og afgørende princip i en VVM procedure, at offentligheden, herunder borgere og virksomheder, der berøres af et projekt, bliver hørt inden der træffes endelig beslutning om projektet, ligesom vurdering af konsekvenser og alternativer er en lovbestemt del af VVM processen, inden der træffes beslutning om et projekt med så alvorlige miljømæssige konsekvenser som Vesterhav Syd.

Forløbet viser med al klarhed, at den endelige beslutning rent faktisk blev truffet i forligskredsen bag lukkede døre i november 2012. Denne beslutning har været styrende for processen siden, og det overordnede mål har været at retfærdiggøre denne beslutning ved at søge at nedtone de miljømæssige konsekvenser, herunder især de visuelle ødelæggelser af kysten.

Indkomne klager over placeringen af Vesterhav Syd efter offentliggørelsen af den oprindelige VVM-redegørelse i 2016 samt den nye miljøkonsekvensrapport fra 2020 er afvist af Energistyrelsen med henvisning til den politiske beslutning fra 2012.

¹ Kystnære havmøller i Danmark Screening af havmølleplaceringer indenfor 20 km fra kysten oktober 2012 Endelig rapport – udarbejdet af Havmølleudvalget

² Fremtidens havvindmølleplaceringer 2025 – en vurdering af de visuelle forhold ved opstilling af store vindmøller på havet, april 2007 – udgivet af Trafik- og Energiministeriet, Energistyrelsen

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

Klagepunkt 1:

Energistyrelsen har under hele processen siden 2012 undladt at undersøge alternativer til den kystnære placering, ligesom den faktiske beslutning om beliggenheden af koncessionsområdet er truffet, inden de miljømæssige konsekvenser har været kortlagt og offentligheden været inddraget og hørt.

2) Indgåelse af bindende koncessionsaftale med Vattenfall sammen med den oprindelige etableringsaftale af 22. december 2016

SU er dybt forundret over, at Energistyrelsen på statens vegne kan indgå en bindende koncessionsaftale den 22. december 2016 med væsentlige økonomiske konsekvenser for samfundet, når styrelsen samtidig giver en etableringstilladelse, der kan ankes til Energiklagenævnet. Vi mener, at dette er direkte økonomisk uansvarlig og dårlig forvaltning fra Energistyrelsens side, når man ser stort på en efterfølgende mulig klagesag og blot fortsætter forberedelser med investeringer af store millionbeløb.

Vores forundring bliver desto større, når vi nu kan konstatere, at Energistyrelsen netop bruger den økonomisk bindende koncessionsaftale som argument for ikke at undersøge alternativer udenfor koncessionsområdet i den nye miljøkonsekvensrapport. Dette fastholder Energistyrelsen i høringsnotatet. En samfundsøkonomisk vurdering af økonomiske konsekvenser ved at stoppe projektet er ikke tilvejebragt trods utallige forespørgsler. Har folketingets politikere stadig et sagligt grundlag for at fastholde projektet? Vi kan ikke få noget at vide!

Vi synes, at det er ganske urimeligt, at Energistyrelsen på denne måde "fastlåser" udfaldet af den nye VVM-procedure samt undlader at imødekomme de mange indsigelser om placeringen af møllerne i den seneste offentlighedsfase.

Klagepunkt 2:

Vi beder Energiklagenævnet forholde sig til, om det er en saglig begrundelse, når Energistyrelsen argumenterer for, at projektet ikke kan ændres, fordi der er indgået en bindende økonomisk kontrakt med Vattenfall, der fastlægger koncessionsområdet, en kontrakt der er indgået inden udfaldet af klagesager er kendte!

3) Er Energistyrelsen inhabil som planmyndighed for Vesterhav Syd?

Som det fremgår ovenfor har Energistyrelsen indgået en bindende milliardkontrakt med Vattenfall med - åbenbart - ganske væsentlige økonomiske konsekvenser, hvis kontrakten skal ændres/opgives. Energistyrelsen har på trods af mange opfordringer i høringsperioden over den nye miljøkonsekvensrapport ikke ville oplyse omfanget af den økonomi, der kan blive en konsekvens af at ændre koncessionsområdet - i praksis flytte møllerne længere ud og evt. lade dem indgå i eksempelvis den nye Thor havmøllepark.

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

Som institution vil det for Energistyrelsen (og staten) være en ganske alvorlig – og pinlig - sag, hvis Energiklagenævnet underkender den nye miljøkonsekvensrapport med de konsekvenser, som det vil have i forhold til den indgåede kontrakt og erstatning mv. De statslige myndigheder har valgt at adskille projektet i en landdel og en havdel, der åbenbart kører uafhængigt af hinanden. Vi kan konstatere, at landdelen er langt fremskredet med kæmpeinvesteringer afholdt af Vattenfall og Energinet – godt nok for egen regning og risiko, som det så flot hedder sig! Strategien er klar: De statslige myndigheder vil for enhver pris sikre, at ingen tør stoppe projektet og ændre koncessionsområdet.

Vi sidder tilbage med en klar fornemmelse af, at den nye miljøkonsekvensrapport har haft det primære formål at sikre, at kontrakten med Vattenfall har kunnet fastholdes, frem for at stille spørgsmål til de miljømæssige gener og ændre projektet ved at rykke møllerne længere ud.

Vi mener, at der kan stilles berettiget tvivl, om det er rimeligt, at Energistyrelsen både kan være planmyndighed og bygherre for projektet.

Vi har oplevet at Energistyrelsen forhåndsgodkendte Vattenfall's første forslag til udformning af Vesterhav Syd, en udformning, der nu er blevet ændret. Med den foreliggende bindende koncessionsaftale fra 22. december 2016 vil det være ganske ubekvemt for Energistyrelsen som bygherre, hvis Energistyrelsen som planmyndighed stiller kritiske spørgsmål til de miljømæssige konsekvenser af projektet, der kan føre til, at det må opgives eller ændres.

Vi har også noteret os, at selv efter at der er indkommet 169 hørings svar – de fleste med kritisk indhold – har vi ikke kunnet konstatere, at der er ændret ved det projekt, der har været offentliggjort i 2020.

Klagepunkt 3:

Vi beder Energiklagenævnet forholde sig til, om det er i overensstemmelse med gældende habilitetsregler, når Energistyrelsen er planmyndighed med ansvar og kompetence til at godkende de miljømæssige vurderinger i miljøkonsekvensrapporten, herunder afvise indsigelser, samtidig med at Energistyrelsen er bygherre på det milliarddyre projekt med meget stor interesse i som institution at undgå kontraktmæssige problemer og afledt økonomi (erstatning) som følge heraf.

4) Vesterhav Syd møllerne vil være ganske ødelæggende for oplevelsen af kystlandskabet og det frie udsyn over havet

Energistyrelsen har i etableringstilladelsen af 14. december 2020 konkluderet følgende om de visuelle gener:

- a) *"Energistyrelsen vurderer, at projektet vil medføre en væsentlig visuel påvirkning, idet møllerne ved frit udsyn fra kysten og i det umiddelbare kystlandskab må forventes at kunne være fremtrædende elementer. Styrelsen*

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

vurderer endvidere, at projektet vil kunne opleves som en forstyrrelse af landskabet og oplevelsesværdien, hvor udsigten ud over havet i dag ikke er forstyrret af faste tekniske anlæg, herunder også i forhold til den lysmarkering, som er påkrævet af hensyn til flysikkerheden. Derudover vurderer styrelsen, at projektets visuelle påvirkning vil kunne få betydning for den rekreative oplevelse i området, og at det vil kunne have betydning for oplevelsen af kulturarven, eksempelvis ved Nr. Lyngvig Fyr."

- b) *"Energistyrelsen vurderer imidlertid, at miljøpåvirkningerne ikke er af en sådan karakter, at der ikke kan meddeles tilladelse til projektet. Styrelsen lægger i den forbindelse til grund, at der ikke er regler, der regulerer den visuelle eller landskabelige påvirkning fra projektet på havet, som eksempelvis naturbeskyttelseslovens eller planlovens bestemmelser om hhv. beskyttelseslinjer og kystnærhedszone."*
- c) *"Der lægges i afgørelsen vægt på, at placeringen af de kystnære havvindmølleparker, minimumsafstanden til kysten og størrelsen af havvindmølleparken er politisk besluttet af et bredt flertal i Folketinget, og at der forud for den politiske beslutning og vedtagelsen af det nødvendige lovgrundlag i Folketinget blev forelagt et omfattende visualiseringsmateriale, der viste de forventede visuelle påvirkninger af kystnære havvindmølleparker."*

SU har følgende bemærkninger til Energistyrelsens vurderinger:

Ad a)

Vi er ganske enige med Energistyrelsen i deres vurdering af de ødelæggelser, som havmøller medfører for det frie udsyn fra kysten og kystlandskabet, den negative påvirkning af oplevelsen af kystlandskabet – det bagved liggende landskab samt kulturarven.

Ad b)

At der ikke foreligger love og regler, der regulerer den visuelle eller landskabelige påvirkning af projekter på havet er ikke et sagligt argument for at tromle projektet igennem. Igennem generationer har der været bred politisk enighed om at friholde de kystnære områder for unødigt bebyggelse og tekniske anlæg, bl.a. ved en meget restriktiv administration af strandbeskyttelse og bestemmelser for kystnærhedszonen. At man vælger at se bort fra denne restriktive praksis og sætte kæmpemøller op tæt på kysten virker uovervejende og viser manglende respekt for de helt unikke naturværdier, som de danske kyster repræsenterer.

Vi har fået oplyst, at der i forbindelse med beslutningsgrundlaget for det politiske forlig i november 2012 har været forelagt tidligere rapporter, bl.a. rapporten

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

"Fremtidens havvindmølleplaceringer 2025 - en vurdering af de visuelle forhold ved opstilling af store vindmøller på havet", se reference ³

Ved gennemlæsning af denne rapport fremgår af side 24, at grænsen mellem nærzone og fjernzone for møller med en højde på 187,5 meter er 13 km.

I rapporten "Kystnære Havvindmølleplaceringer - en vurdering af de visuelle forhold ved opstilling af store vindmøller nær kystområder" juni 2012, se reference⁴, finder man de samme definitioner på grænser, som i rapporten fra 2007. Det fremgår af rapporten fra 2012, side 16:

"Ved placering af vindmøller på havet vil definitionerne for havvindmøller som udgangspunkt være gældende. Der kan dog være enkelte situationer i forbindelse med placering af kystnære havvindmøller, hvor det vil være relevant at anvende definitionerne for landmøller til vurdering af vindmøllernes visuelle påvirkning. Det kan eksempelvis være situationer, hvor modstående kyster er meget synlige, og der herved opstår visuel indblanding fra andre landskabelementer."

Vi kan konstatere, at Vattenfall i den nye miljøkonsekvensrapport har valgt en anden definition, således at grænsen for de 193 meter høje møller, der nu er planlagt, er blevet indskrænket til 5,7 km, svarende til de grænser, som gælder for landmøller i henhold til ovennævnte rapport. Vi finder, det er usagligt at bruge definitioner for landmøller, når der er åbenlyst tale om møller, der står med frit udsyn over havet, jfr. ovennævnte citat fra rapporten. Vi kan ikke se, at der overhovedet er nogen saglig begrundelse for, at Vattenfall (og Energistyrelsen) ser stort på de anbefalinger/definitioner, som det daværende Folketingsflertal åbenbart lagde til grund.

Det er selvfølgelig lettere at nedtone beskrivelsen af de visuelle konsekvenser på kysten og det bagved liggende landskab, når Vattenfall/Energistyrelsen bruger en mere for dem fordelagtig definition af grænsen for nærzone/fjernzone.

Det er ligeledes vores opfattelse, at Vattenfalls visualiseringer i miljøkonsekvensrapporten er sløret og søgt afdæmpet. Visualiseringerne svarer ganske enkelt ikke til vores oplevelse af de eksisterende (mindre) møller i området.

Ad c)

De voldsomme indgreb i de naturværdier, som de danske kyster med det frie udsyn repræsenterer, bliver ikke mere berettigede, fordi et Folketingsflertal for 8 år siden

3) Fremtidens havvindmølleplaceringer 2025 – en vurdering af de visuelle forhold ved opstilling af store vindmøller på havet, april 2007 – udgivet af Trafik- og Energiministeriet, Energistyrelsen

4) Kystnære Havvindmølleplaceringer – en vurdering af de visuelle forhold ved opstilling af store vindmøller nær kystområder, juni 2012 – udgivet af Energistyrelsen

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

besluttede den kystnære placering. Begrundelsen dengang var, at man ønskede billig grøn energi ved at placere møllerne tæt på land, da strøm fra havmøller længere ude dengang havde vist sig at være dyr. Dette forhold er blevet ganske ændret igennem de 8 år, idet udviklingen har vist, at der nu kan produceres billig strøm fra store havmølleparker længere til havs.

Klagepunkt 4:

Vattenfalls/Energistyrelsens fremlagte visualiseringer og beskrivelse af de landskabsmæssige konsekvenser er søgt nedtonet og er ikke i overensstemmelse med anbefalinger/retningslinjer i det beslutningsgrundlag, som lå til grund for det politiske forlig i november 2012. Visualiseringerne er bevidst sløret og beskriver ikke objektivt de faktiske visuelle konsekvenser.

Afslutning

Vi mener ganske enkelt ikke, at de voldsomme ødelæggelser af udsyn, kystlandskab og kultur, som Vesterhav Syd medfører og som er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, kan begrunde, at Vattenfall får etableringstilladelse til deres projekt.

Vi er uforstående overfor, at Energistyrelsen ikke vil undersøge mulighederne for at rykke møllerne længere ud og opnå en fordelagtig synergieffekt ved at lade Vesterhav Syd indgå eksempelvis i Thor Havmøllepark

Vi føler som berørte borgere, at hele processen og udfaldet har været besluttet på forhånd. Vi anerkender, at møllerne nu er flyttet længere ud end i forhold til det oprindelige projekt. Det er ikke Energistyrelsens skyld, men fordi vi klagede til Energi-klagenævnet over den oprindelige etableringstilladelse.

Energistyrelsen har stædigt søgt at undgå enhver diskussion om projektet og beholdt sig til en politisk beslutning bag lukkede døre fra 2012, selv om udviklingen for flere år siden er løbet fra kystnære havmøller begrundet i økonomi.

Vi forventer, at vor klage har en opsættende virkning på etableringstilladelsen af 14. december 2020.

Bilag: Vedtægter for "Sammenslutningen af Sommerhusgrundejerforeninger på Holmslands Klit" vedlagt.

Med venlig hilsen

På vegne af Sammenslutningen
Tage Schmidt, formand